

สรุปร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น ฉบับวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย

ด้วยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ได้เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น ฉบับวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ ทางเว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อเวลา ๑๔.๐๐ น. ซึ่งร่างฉบับนี้ กรธ. จะรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกหน่วยงาน และประชาชน จนถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงเป็นร่างรัฐธรรมนูญฉบับจริง สู่การลงประชามติต่อไป

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้เคยสรุปร่างรัฐธรรมนูญ ในปี ๒๕๕๘ มาแล้ว ๒ ร่าง จึงขอสรุปร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น ฉบับวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ ที่มีจำนวนทั้งหมด ๒๗๐ มาตรา และมีที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๓๕ มาตรา ดังต่อไปนี้

ที่	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
หมวด ๑ บททั่วไป			
๑	๑	ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้	ปค.
๒	๓	อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชน	ทุกหน่วย
หมวด ๒ พระมหากษัตริย์			
หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย			
๓	๒๗	บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย และจริยธรรม	ทุกหน่วย
๔	๓๐	การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม	ปภ. , ปค.
๕	๓๕	หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชน ไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการ	ทุกหน่วย

ที่	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		ตรวจเงินแผ่นดินทราบ และประกาศให้ประชาชนทราบด้วย	
๖	๓๗	การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น	ทต.
๗	๓๘	การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักรหรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้ การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้	ปค.
๘	๔๑	บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และฟ้องหน่วยงานของรัฐ ขอบเขตแห่งสิทธิและการใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ	ศตธ.
๙	๔๔	บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น	ปค.
หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย			
๑๐	๔๗	บุคคลมีหน้าที่ ๑๐ ประการ ได้แก่ ๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๒) ปกป้องประเทศ และรักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ๓) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ๔) เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ ๕) รับราชการทหาร ๖) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม ๗) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ ๘) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๙) เสียภาษีอากร ๑๐) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ	ทุกหน่วย
หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ			
๑๑	๔๘	รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐพึงจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามความเหมาะสม	ปค.
๑๒	๕๐	รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งการศึกษาดนตรีและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ	สถ.

ที่	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
หมวด ๖ แผนนโยบายแห่งรัฐ			
๑๓	๖๑	รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ และเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยยุทธศาสตร์ชาติเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้	สนผ.สป.
๑๔	๗๑	รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ	รัฐวิสาหกิจ ในสังกัด
๑๕	๗๒	การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรม เน้นมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	กจ.สป.
๑๖	๗๓	รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และพึงยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพที่ไม่จำเป็นโดยเร็ว เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน	สกม.สป.
หมวด ๗ รัฐสภา			
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป			
๑๗	๗๔	รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา	ปค.
ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร			
๑๘	๗๘	ส.ส. มี ๕๐๐ คน มาจาก ๑) เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๓๕๐ คน และ ๒) บัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ๑๕๐ คน	ปค.
ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา			
๑๙	๑๐๒	ส.ว. มี ๒๐๐ คน มาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงาน ด้านต่างๆ ที่หลากหลายของสังคม	ปค.
ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง			
ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา			
หมวด ๘ คณะรัฐมนตรี			
๒๐	๑๕๓	ครม. ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกิน ๓๕ คน นายกรัฐมนตรีมาจากบุคคลซึ่ง ส.ส. ให้ความเห็นชอบ ซึ่งเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ โดยนายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกิน ๘ ปี มิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม	ทุกหน่วย
๒๑	๑๕๗	ครม. ที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แผนนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ และต้องชี้แจงแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินนโยบาย โดยไม่มีการ	สนผ.สป.

ที่	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		ลงมติความไว้วางใจ	
๒๒	๑๖๓	ในกรณีที่ ครม. อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ หรือ ครม. ที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปลาออกทั้งคณะ ให้ปลัดกระทรวงปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้นๆ เฉพาะเท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน โดยให้ปลัดกระทรวงคัดเลือกกันเองให้คนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรี	สร.มท.
หมวด ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์			
หมวด ๑๐ ศาล			
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป			
ส่วนที่ ๒ ศาลยุติธรรม			
ส่วนที่ ๓ ศาลปกครอง			
ส่วนที่ ๔ ศาลทหาร			
หมวด ๑๑ ศาลรัฐธรรมนูญ			
หมวด ๑๒ องค์การอิสระ			
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป			
ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้ง			
๒๓	๒๒๐	กต. มีหน้าที่และอำนาจในการจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้ง ส.ส. การเลือก ส.ว. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ	ปค.
ส่วนที่ ๓ ผู้ตรวจการแผ่นดิน			
ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ			
๒๔	๒๓๐	ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายรายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	ศปท.
ส่วนที่ ๕ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน			
ส่วนที่ ๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ			
ส่วนที่ ๗ องค์การอัยการ			
หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น			
๒๕	๒๔๖	ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น การจัดตั้ง อปท. ในรูปแบบใด ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวน และความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน	สถ. , ปค.
๒๖	๒๔๗	อปท. มีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น	สถ.

ที่	มาตรา	สรุปสาระสำคัญ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		รัฐต้องดำเนินการให้ อปท. มีรายได้ของตนเองอย่างเพียงพอ การกำกับดูแล อปท. ต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างของ อปท. แต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย	
๒๗	๒๔๘	การบริหารงานบุคคลของ อปท. ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน เพื่อให้สามารถพัฒนา ร่วมกันหรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่าง อปท. ด้วยกันได้	สภ.สป. สส.
๒๘	๒๔๙	สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้ง หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือใน อปท. รูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย	สส.
๒๙	๒๕๐	ในการดำเนินงาน ให้ อปท. และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและดำเนินการ ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย	สส.
๓๐	๒๕๑	ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน อปท. มีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อ ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้	สส.
หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ			
บทเฉพาะกาล			
๓๑	๒๕๗	ให้ คสช. ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่า ครม. ที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ จะเข้ารับหน้าที่	ทุกหน่วย
๓๒	๒๕๘	ให้ สปท. อยู่ปฏิบัติหน้าที่ปฏิรูปประเทศ ต่อไปให้แล้วเสร็จ ภายใน ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ	สตร.สป.
๓๓	๒๕๙	ให้ กรธ. อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อ สนช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป	สตร.สป.
๓๔	๒๖๐	ให้ดำเนินการเลือกตั้ง ส.ส. และจัดให้มีการเลือก ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีผล บังคับใช้แล้ว	ปค.
๓๕	๒๖๓	ให้ ครม. จัดให้มีกฎหมายรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้	สนผ.สป.

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๙.๐๐ น.